

Legislació consolidada

Última revisió 11.06.2014

Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana.

(DOGV núm. 6151 de 24.11.2009) Ref. 013210/2009

PREÀMBUL

Les invasions biològiques generen creixents problemes econòmics, ecològics i de salut a tot el planeta. Per aquesta raó, en l'actualitat el control d'aquestes és una de les línies prioritàries d'actuació per a la conservació del medi natural. A la Comunitat Valenciana les espècies invasores modifiquen l'estructura, la composició i el funcionament d'alguns ecosistemes i comprometen la viabilitat d'espècies autòctones.

Segons la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN), les invasions biològiques són la segona causa de desaparició d'espècies en el món. Per això, aquest organisme recomana prestar una atenció, proporcional a la seua gravetat, al control de les espècies invasores. En aquest sentit, el Conveni de Biodiversitat Biològica, aprovat en 1992 i ratificat per Espanya en 1993, estableix en l'article 8.h) que «cada part contractant, en la mesura de les seues possibilitats, ha d'impedir que s'introduïsquen, ha de controlar o eradicar les espècies exòtiques que amenacen els ecosistemes, els hàbitats o les espècies». A l'abril de 2002 la Conferència de les parts va instar les parts contractants, altres governs i les organitzacions pertinents a promoure i aplicar els principis orientadors, elaborats per la mateixa conferència, sobre espècies exòtiques invasores. Per la seua banda, el Consell d'Europa ha elaborat i editat l'Estratègia Europea sobre Espècies Exòtiques Invasores (2004), en la qual proposa la prohibició d'introducció d'espècies no natives en el medi natural, l'establiment de mesures preventives i la posada en marxa de programes per a controlar-les com a mesures que han de ser adoptades pels estats membres. Aquests plantejaments estratègics han sigut recentment recollits en l'Estratègia Europea relativa a les Espècies Invasores, publicada en 2008 per la Comissió.

A Espanya, l'Estratègia Espanyola per a la Conservació i l'Ús Sostenible de la Diversitat Biològica (1999) conté diverses referències a la necessitat d'establir mesures preventives, de control i d'eradicació d'aquestes espècies. D'altra banda, l'article 61.6 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, estableix que les comunitats autònomes, en el seu àmbit territorial, poden establir catàlegs d'espècies exòtiques invasores, determinant les prohibicions i actuacions suplementàries que es consideren necessàries per a la seua eradicació.

A la Comunitat Valenciana la normativa referida al control de les espècies exòtiques invasores es troba dispersa en normes de distint rang i amplitud publicades entre 1994 i 2007. Tenint en compte el creixent problema que suposen les espècies invasores, cal progressar en la normativa que limite determinades conductes, dotar-se de nous instruments que faciliten les actuacions d'eradicació i integrar les normes existents en una norma única i coherent.

Per tot l'anterior, d'acord amb el que estableix la Llei 42/2007, i en el marc de les competències atorgades a la Generalitat, de desenvolupament legislatiu i execució de la legislació bàsica de l'Estat sobre la protecció del medi ambient, segons el que disposa l'article 50.6 de l'Estatut d'Autonomia, a proposta del conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió del dia 20 de novembre de 2009,

DECRETE

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. L'objecte d'aquest decret és prevenir la introducció i la proliferació d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana, en compliment de l'article 61.6 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.

2. A l'efecte d'aquest decret es consideren espècies exòtiques invasores les que s'introdueixen o estableixen en un ecosistema o hàbitat natural o seminatural i són un agent de canvi i amenaça per a la diversitat biològica de la Comunitat Valenciana, ja siga pel seu comportament invasor, o pel risc de contaminació genètica.

3. Correspon a la conselleria competent en matèria de medi ambient, assegurar el compliment del que estableix aquest decret.

Article 2. Recopilació de la informació

S'ha de recopilar informació sobre les espècies exòtiques invasores que provoquen els majors impactes. Aquesta informació ha d'estar disponible en el Banc de Dades de la Biodiversitat de la Comunitat Valenciana, establert per l'Ordre de 27 de novembre de 2003, de la Conselleria de Territori i Habitatge, i ha d'incloure dades georeferenciades de les espècies invasores que permeten avaluar l'evolució de les seues poblacions i optimitzar les actuacions de control.

Article 3. Xarxa de detecció primerenca

Per a detectar en la fase inicial les invasions per espècies exòtiques, s'ha d'establir una xarxa de detecció integrada pels agents ambientals de la conselleria competent en matèria de medi ambient, com també pels tècnics i les brigades dels parcs naturals. També poden formar part altres entitats o particulars. Els participants en aquesta xarxa han de rebre la formació adequada a fi que puguen identificar les espècies exòtiques invasores o potencialment invasores en camp.

Article 4. Actuacions prohibides

1. Respecte als exemplars vius -incloses les seues larves, cries o ous- en el cas d'animals, i als propàguls o fragments vius d'exemplars en el cas de plantes, inclosos en l'annex I, es prohibeix a tot el territori de la Comunitat Valenciana i a les zones marines en què la Generalitat exerceix competències ambientals:

a) L'alliberament, en el cas d'animals, o la plantació, sembra o dispersió, en el cas de plantes.

b) El comerç, tràfic o cessió.

c) El transport, excepte el necessari per a les tasques d'eradicació d'aquestes espècies i, en el cas d'exemplars de cranc americà (*Procambarus clarkii*) pescats legalment, el transport des de les àrees de pesca als punts de venda o consum.

Aquestes prohibicions poden quedar sense efecte amb l'autorització prèvia administrativa de la conselleria competent en matèria de medi ambient. Aquesta autorització està condicionada al compliment de les mesures oportunes que garantisquen la no-dispersió de l'espècie exòtica a partir dels exemplars autoritzats.

2. Pel que fa a les espècies o subespècies animals exòtiques no incloses en l'annex I, se'n prohibeix l'alliberament, excepte en aquells recintes vinculats a activitats humanes, sempre que no hi haja possibilitat de dispersió ni puguen causar perjudici a espècies autòctones. Queden excloses d'aquestes limitacions les autoritzades per al control biològic de plagues i les que determine la normativa vigent en matèria de caça i pesca.

3. Pel que fa a les espècies vegetals exòtiques incloses en l'annex II se'n prohibeix:

a) La introducció, sembra o plantació en terrenys forestals definits conforme a l'article 2 de la Llei 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat, Forestal de la Comunitat Valenciana, i articles concordants del seu reglament, així com en les zones humides, incloses les del catàleg aprovat per Acord de 10 de setembre de 2002, del Consell. Aquestes limitacions no han d'afectar els recintes enjardinats i vivers fronterers o inclosos en els terrenys esmentats, sempre que els exemplars plantats no es propaguen fora dels seus límits.

b) La seua utilització en les plantacions o sembres que es realitzen en via de comunicació que travessen sòl no urbanitzable, en tot el recorregut de la via.

4. Pel que fa a les espècies vegetals dels annexos I i II, es prohibeix:

a) El depòsit o acumulació de les restes o propàguls en qualsevol terreny excepte en el cas de la canya (*Arundo donax*) per a usos tradicionals. La destinació de les restes ha de ser un centre gestor autoritzat de residus d'aquesta naturalesa.

b) Amb caràcter excepcional, i únicament en el marc de campanyes d'eradicació, les restes poden ser depositades en el medi sempre que es prenguen les mesures oportunes per a evitar-ne la dispersió. En el cas que el depòsit en el medi done lloc a una recolonització o dispersió de l'espècie, és aplicable el règim sancionador previst en els articles 10 i 11.

5. En el cas que es detecte la presència, en qualsevol mercaderia, d'exemplars vius, larves, cries, ous vius, propàguls o fragments vius de les espècies de l'annex I, s'han d'immobilitzar i aïllar fins que es garantisca que es troba desproveïda d'aquestes espècies. Si això últim no és possible, s'ha de destruir aquesta mercaderia.

6. La inclusió d'una espècie en els annexos I i II o el canvi d'una espècie d'un annex a un altre annex s'ha d'aprovar mitjançant una ordre del conseller competent, quan hi haja informació tècnica o científica que ho aconselle. En el cas que es detecten invasions per espècies exòtiques no incloses en els annexos que requerisquen una actuació d'eradicació urgent, s'ha d'actuar segons el que estableix l'article 6.2 i 3 i s'han d'incloure amb posterioritat en els annexos corresponents.

Article 5. Declaració de presència i tinença d'espècies invasores

1. Les administracions públiques, les associacions de pescadors i caçadors i els titulars de vedats de caça i concessions d'aigua o d'aprofitaments hídrics queden obligats a comunicar a la conselleria competent en matèria de medi ambient la presència d'exemplars d'espècies exòtiques invasores o restes d'aquestes espècies en els terrenys de la gestió dels quals són responsables. La declaració comporta la comprovació per la conselleria competent en matèria de medi ambient i les actuacions de control o eradicació de l'espècie detectada, si cal.

2. Les persones físiques i jurídiques que en la data d'entrada en vigor d'aquest decret posseïsquen espècies exòtiques invasores de l'annex I, estan obligats a prendre totes les mesures de prevenció necessàries per a evitar-ne la dispersió, fuga o escapament accidental al medi natural a fi de prevenir possibles amenaces o alteracions genètiques a les espècies i subespècies autòctones i als hàbitats. Les condicions particulars de tinença dels exemplars d'espècies de l'annex I poden ser objecte de desenvolupament reglamentari.

Article 6. Actuacions de control

1. La conselleria competent en matèria de medi ambient ha de redactar i aplicar, en funció de les disponibilitats pressupostàries, plans de control i, si és procedent, substitució de les espècies exòtiques incloses en els annexos i els híbrids que aquestes poden formar. S'exclouen d'aquest procés els espècimens monumentals segons la Llei 4/2006, de 19 de maig, de la Generalitat, de Patrimoni Arbori Monumental de la Comunitat Valenciana. Els plans de control han de preveure:

a) Mesures de detecció i eliminació en els estadis inicials de la invasió.

b) Actuacions de contenció per a frenar l'avanç d'una espècie concreta, o de control o mitigació per a minimitzar el seu efecte sobre les espècies natives, o d'eradicació, si resulta possible. El pla de control ha de considerar el grau d'implantació del tàxon, com també la dificultat que comporta el seu control i l'efecte que té, tant sobre el medi com sobre les activitats econòmiques que aquest sustenta. Els plans de control poden establir àrees en què les actuacions diferisquen en la seua intensitat.

c) Un programa de seguiment de les localitats on s'han dut a terme actuacions de contenció o eradicació.

d) Si cal, un programa de restauració dels hàbitats afectats.

2. No obstant això, s'han de dur a terme actuacions urgents d'eradicació, sense necessitat de redacció de plans de control, quan qualsevol espècie exòtica invasora:

a) Afecte espècies i hàbitats prioritaris previstos en la Directiva Europea d'Hàbitats 92/43/CEE.

b) Pose en perill tàxons amenaçats de flora o fauna silvestre inclosos en els catàlegs nacionals o autonòmics.

c) Amenace de dispersar-se o mostre un ritme creixent de dispersió, de manera que el control de la invasió biològica pugua arribar a ser poc viable.

3. D'acord amb el que estableix l'article 53 de la Llei 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat, Forestal de la Comunitat Valenciana, la conselleria competent en matèria de medi ambient pot delimitar la zona afectada per les espècies exòtiques invasores i declarar d'utilitat públi-

ca la seua eradicació. Els titulars dels terrenys afectats per l'esmentada declaració d'utilitat pública queden obligats a permetre en les seues propietats l'execució dels treballs d'eradicació i l'establiment de les mesures que es consideren oportunes per a prevenir la dispersió de les espècies exòtiques invasores.

Article 7. Mètodes de control

Per al control d'espècies invasores s'han d'utilitzar mitjans manuals o mecànics. No obstant això, quan la magnitud de la invasió o les característiques de l'espècie invasora facen inviable l'eradicació mitjançant aquests mètodes, poden emprar-se mètodes biològics o químics atenint-se a la normativa que en regule l'ús, de manera que es garantisca la menor agressió possible al medi i a les persones. Si de l'aplicació d'aquests mètodes es pot derivar un atac a la salut humana, es requerirà autorització de la Direcció General de Salut Pública.

Article 8. Divulgació

La conselleria competent en matèria de medi ambient ha d'elaborar un programa de divulgació, l'objecte del qual és la difusió del concepte de tinença responsable d'espècies exòtiques invasores, que incidisca en com poden evitar-se els riscos per al medi natural associats a la possessió de les espècies previstes en els annexos d'aquest decret i les alternatives que poden emprar-se.

Article 9. Coordinació amb altres administracions

A fi de coordinar actuacions per al control de les espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana, s'han d'establir les vies necessàries entre la conselleria competent en matèria de medi ambient i les administracions responsables de comerç, gestió del domini públic maritimoterrestre i del domini públic hidràulic i medi fluvial, infraestructures de comunicació i zones verdes.

Article 10. Infraccions i sancions

1. Les accions o omissions que infringisquen el que preveu aquest decret, com també l'alliberament o la introducció negligent o intencionada de les espècies dels annexos, generen responsabilitat de naturalesa administrativa i se sancionaran d'acord amb el que disposen els títols VI de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, i V de la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana, sense perjudici de la responsabilitat exigible en via penal, civil o d'un altre ordre a què puguen donar lloc.

2. L'incompliment de la prohibició de comerç previst en l'article 4.1.b) d'aquest decret és considerat infracció administrativa prevista en l'article 48.g) de la Llei 8/1986, de 29 de desembre, de la Generalitat, d'Ordenació del Comerç i Superfícies Comercials, i serà sancionat de conformitat amb el que estableix el capítol II del títol IV de la llei esmentada.

3. Sense perjudici de les sancions penals o administratives que en cada cas escaiguen, l'infractor ha de reparar el dany causat en la forma i les condicions fixades en la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de Responsabilitat Ambiental. Així mateix, l'infractor està obligat a indemnitzar els danys i perjudicis que no puguen ser reparats, en els termes de la resolució corresponent.

Article 11. Procediment sancionador

La imposició de les multes previstes en aquest decret en allò no referit al comerç correspon als òrgans següents:

1. directors territorials de la conselleria competent en matèria de medi ambient: fins a 5.000 euros.
2. director general competent en matèria de gestió del medi: des de més de 5.000 fins a 50.000 euros.
3. conseller competent en matèria de medi ambient: des de més de 50.000 fins a 200.000 euros.
4. Consell: a partir de 200.000 euros.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Única. Comís i destrucció dels exemplars confiscats

L'òrgan competent per a resoldre el procediment sancionador acordarà el comís i destrucció dels exemplars de les espècies incloses en l'annex I emprades per a cometre la infracció, de

conformitat amb el que preveuen l'article 15 del Reial Decret 1398/1993, de 4 d'agost, pel qual es va aprovar el Reglament del Procediment per a l'Exercici de la Potestat Sancionadora, i el Decret 75/1987, de 25 de maig, del Consell, pel qual es determinen el procediment i la competència sancionadora en matèria de comerç i de l'activitat comercial, com també la legislació vigent que s'aplique.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Derogació normativa

Queden derogats:

1. El Decret 89/1994, de 10 de maig, del Consell, pel qual es prohibeix la venda de l'alga *Caulerpa taxifolia*.
2. El Decret 210/2004, de 8 d'octubre, del Consell, pel qual es prohibeix l'alliberament en el medi natural i la comercialització en viu de totes les espècies exòtiques de crancs de riu a la Comunitat Valenciana.
3. L'Ordre de 10 de setembre de 2007, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual s'aproven mesures per al control de les espècies vegetals exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Desenvolupament reglamentari

Es faculta el conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge per a dictar, en l'àmbit de les seues competències, les disposicions necessàries per al desenvolupament d'aquest decret.

Segona. Entrada en vigor

Aquest decret entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana.

València, 20 de novembre de 2009

El president de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge,
JUAN GABRIEL COTINO FERRER

ANNEX I

Espècies exòtiques sotmeses al règim de limitacions de l'article 4.1 ¹

1. VEGETALS

Azolla spp. Totes les espècies.
Caulerpa racemosa, C. taxifolia.
Cylindropuntia spp. Totes les espècies.
Eichhornia crassipes. Eicòrnia.
Ludwigia spp. Ludwígia, totes les espècies.
Pennisetum setaceum, Pennisetum villosum.
Pistia stratiotes. Encisam d'aigua.
Salvinia spp. Totes les espècies.
Egeria densa. Potamogèton dens.
Elodea canadensis. Elodea.
Parkinsonia aculeata.*
Leucaena leucocephala.*
Oenothera biennis.*
Acacia saligna o Acacia cyanophylla*

2. ANIMALS INVERTEBRATS

Dreissena polymorpha. Musclo zebra.
Totes les espècies de carrancs de riu exòtics.

3. PEIXOS

Alburnus alburnus. Albor.
Amiurus melas. Peix gat.
Esox lucius. Lluç de riu.
Gambusia holbrooki. Gambúsia.
Lepomis gibbosus. Peix sol.
Sander lucioperca. Luciperca.
Silurus glanis. Silur.

4. RÈPTILS

Trachemys scripta. Tortuga de Florida, totes les seues subespècies.

5. AUS

Amandava amandava. Múnia roig.
Estrilda astrild. Bec de corall senegalés.
Myopsitta monachus. Cotorra grisa.
Oxyura jamaicensis. Ànec de Jamaica.
Pycnonotus jocosus. Bulbul de bigoti vermell.
Psittacula krameri. Cotorra de Kramer.

6. MAMÍFERS

Ammotragus lervia. Arruí.
Mustela vison. Visó americà.
Procyon lotor. Ós rentador.

¹ Redacció que en fa la **Orde 10/2014, de 26 de maig, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient**, per la qual es modifiquen els annexos del Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana, i es regulen les condicions de tinença d'espècies animals exòtiques invasores (Diari Oficial núm. 7292 de 10.06.2014) Ref. Base de dades 005001/2014. S'assenyalen amb un asterisc [*] les espècies incorporades per esta norma.

ANNEX II

Espècies vegetals exòtiques sotmeses al règim de limitacions de l'article 4.3 ²

1. VEGETALS

Abutilon theophrasti. Soja borda.
Acacia cyclops, A. farnesiana, A. retinoides. Acàcies.
Agave spp. Totes les espècies.
Ailanthus altissima. Ailant
Aloe arborescens. Àloe.
Aptenia spp. Aptènies.
Araujia sericifera. Miraguà.
Arctotheca calendula. Margarida africana.
Arundo donax. Canya.
Carpobrotus spp. Ungla de gat, totes les espècies.
Cenchrus ciliaris.
Chloris gayana.
Cortaderia selloana. Herba de la pampa.
Cyperus alternifolius subsp. flabeliformis. Paraigüets.
Disphyma crassifolium. Cabellera de la reina.
Fallopia baldschuanica.
Gazania spp. Totes les espècies.
Helianthus tuberosus. Nyàmera
Heteranthera limosa, H. reniformis. Heterantera.
Hydrilla verticillata.
Ipomoea cairica, I.indica, I. purpurea. Campaneta.
Kalanchoe x híbrida.
Lonicera japonica, Lligabosc japonés.
Nicotiana glauca. Tabac de jardí.
Oenothera biennis. Enotera groga.
Opuntia spp. Figa palera, totes les espècies, inclosa Cylindropuntia,
Platyopuntia, Brasiliopuntia, Austrocylindropuntia.
Oxalis pes-caprae. Agret, només al medi dunar.
Pelargonium capitatum. Malva-rosa.
Ricinus communis. Figuera del diable.
Robinia pseudoacàcia. Falsa acàcia.
Senecio angulatus.
Solanum bonariense.
Tradescancia spp. Tradescàntia, totes les espècies.
Yucca aloifolia. Luca de fulla d'àloe.
Lantana camara. Lantana o tomateta amb ou*.

² Redacció que en fa la **Orde 10/2014, de 26 de maig, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient**. S'assenyalen amb un asterisc [*] les espècies incorporades per esta norma.

ANÀLISI JURÍDICA

Aquesta disposició està afectada per:

Modificada per:

- **DECRET 14/2013, de 18 de gener, del Consell, de modificació del Decret 213/2009, de 20 de novembre, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana. [2013/562]**
- **ORDE 10/2014, de 26 de maig, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual es modifiquen els annexos del Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana, i es regulen les condicions de tinença d'espècies animals exòtiques invasores. [2014/5195]**